

69. BÁNYÁSZNAP (2019)

Országos központi ünnepség

A 2019. évi Bányásznapi országos központi ünnepsége városná nyilvánításának 65 éves jubileuma jegyében az önkormányzat meghívására Kazincbarcikán került megrendezésre 2019. augusztus 29-én. Szervezői az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM), a Magyar Bányászati Szövetség (MBSZ), a Bánya- Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ), az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE), valamint Kazincbarcika Város Önkormányzata voltak.

Az ünnepség a Jó szerencsét utcában lévő bányászemlékmű koszorúzásával kezdődött, majd az Egressy Béni Művelődési Központ nagyszínházban folytatódott.

Az elnökségben helyet foglaltak: *dr. Fónagy János*, a Nemzeti Vagyonkezelésért Felelős Minisztérium miniszterhelyettese, *dr. Kaderják Péter*, az ITM államtitkára, *dr. Nyikos Attila*, a Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal elnökhelyettese, *dr. Fancsik Tamás*, a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat elnöke, *Szakál Tamás*, az MBSZ elnöke, *Rabi Ferenc*, a BDSZ elnöke, *dr. Hatala Pál*, az OMBKE elnöke, *prof. dr. Szűcs Péter*, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja, *Klimon István*, Kazincbarcika Város alpolgármestere, *dr. Zoltay Ákos*, az MBSZ főtájtára, az ünnepség levezető elnöke.

Az ünnepség elnöksége

Az ünnepség kezdetén a résztvevők egyperces néma felállással emlékeztek meg az elhunyt bányásztársakról.

A 69. Bányásznapi ünnepségét *Rabi Ferenc* nyitotta meg. Beszédében köszönetet mondott a városnak – melyet korábban körülöleltek a szénbányák aknáit –, hogy őrzik a bányász hagyományokat. Mint mondta, Borsodban a 233 éve kezdődött iparszerű szénbányászat, a vasérc, kő-kavics és ásványbányászat korábban a bányászok tízezreinek adott munkát és megélhetést a megyében. Jelenleg még mindig meghatározó a lignit-, a kő-kavics- és a perlitbányászat. A selmeci hagyományokat őrzik, a bányászati tudásközpont szerepét is betölti a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara. Kifejezte abbeli reményét, hogy a Nemzeti Energia- és Klímaterv elfogadása segíteni fogja a munkahelyek jelentős részének megőrzését, új munkahelyek létrehozását. A természeti erőforrások hasznosításához kell a bányászati szaktudás, tapasztalat, kell a szakképzett munkaerő. Szükséges,

hogy a bányászatban munkát vállalók érezzék a kiszámíthatóságot, tisztességes jövedelmükből családjukat is eltartassák. Kihangsúlyozta, hogy a Bányásznapi legfontosabb üzenete az, hogy köszöntsük azokat, akik nehéz körülmények között dolgoztak, dolgoznak. A bányászmunka, az egymásra utaltság, az egymásra történő odafigyelés szükségessége olyan közösségeket teremtett, melyek értékfűzőként a mai napig is működnek.

Ezt követően a kormány nevében *dr. Fónagy János* köszöntötte a résztvevőket, majd *dr. Kaderják Péter* ünnepi beszéde hangzott el.

Dr. Kaderják Péter államtitkár köszöntőjében elmondta, hogy az utóbbi két évben a hazai bányászati termelés jelentősen emelkedett. Az anyagkitermelés 42 százalékkal, a homok- kavicskitermelés 15 százalékkal, a kő-kitermelés 24 százalékkal, a perlitkitermelés pedig 8 százalékkal nőtt 2018-ban. A kőolajkitermelés 16, a földgáztermelés 5 százalékkal emelkedett. A villamosenergia-termelésben és az energiaellátás biztonságát tekintve a visontai és bükkábrányi lignitkitermelés ma is nagyon jelentős szerepet tölt be. Az építőipar dinamikus növekedése magával húzza a bányászatot is, elengedhetetlenek a különböző hazai lelőhelyek, bányák termékei. Megvizsgálták a bányavállalkozók közterheit, illetve javaslatot tettek a bányajáradék fizetésének egyszerűsítésére. Támogatni kívánják a geotermikus beruházásokat és a nem hagyományos szénhidrogén-kutatást és feltárást, nagyon fontos szerep jut a hazai megújuló és hagyományos energia-hordozó-készletek nagyobb mértékű, költséghatékony és környezetkímélő hasznosításának. A kormány továbbra is gondoskodni kíván a bányászati múzeumok stabil működéséről, illetve szemléletformálási és társadalmi programot dolgoz ki a bányászati szakmakultúra megőrzésének és társadalmi beágyazódásának elősegítése érdekében.

Kazincbarcika nevében *Klimon István* köszöntötte a résztvevőket, és örömet fejezte ki, hogy a város adott otthont a mai ünnepségnek.

Dányi Krisztián színművész szavalata után kiemelkedő szakmai munkájuk elismeréseként „Kiváló Bányász” kitüntető címek, valamint „Miniszteri Elismerő Oklevél” elismerések, illetve szakmai kitüntetések átadására került sor. *(Lásd alább. – Szerk.)*

Az ünnepséget záró állófogadáson *Grosz Ákos*, az ITM Energiagazdálkodási, Atomenergetikai és Bányászati Főosztály vezetője mondott pohárköszöntőt.

Dr. Horn János

A 2019. évi Bányásznapi alkalmából átadott kitüntetések

Kiváló Bányász miniszteri elismerésben részesült 26 fő, közülük az OMBKE tagja:

Suhaj András, a PERLIT 92' Kft. műszakvezető gépkezelője.

Miniszteri Elismerő Oklevél kitüntetésben részesült 17 fő, közülük az OMBKE tagja:

Dr. Bokányi Ljudmilla, a Miskolci Egyetem intézeti tanszék-vezetője,

Kovács István János, a Baranya Megyei Kormányhivatal osztályvezetője, bányakapitány,

Papp Tímea, a MÁTRAÍ Erőmű Zrt. bányatechnológusa.

A „**Magyar Bányászatért**” szakmai kitüntetésben részesült:

Prof. Dr. Szűcs Péter, a Műszaki Földtudományi Kar dékánja a Miskolci Egyetem 70 éves jubileuma kapcsán,

Dr. Miklós Pál ügyvezető igazgató a TESZT Kft. 30 éves jubileuma alkalmából,

Kuris Károly, a BASALT KÖZÉPKŐ Kft. üzemvezetője szakmai életútja elismeréseként.

Bányász Szolgálati Oklevél kitüntetésben részesült 16 fő, közülük az OMBKE tagja:

40 éves:

Dr. Bokányi Ljudmilla, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar intézeti tanszékvezetője,

Severnyák János, a Bányavagyon Hasznosító Kft. miskolci fióktelep-vezetője,

30 éves:

Dr. Debreczeni Ákos, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánhelyettese.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a településen élő aktív és nyugdíjas bányászközösségek támogatásáért, a bányász emlékek és hagyományok ápolásáért **emléklapot és ezüst bányászgyűrűt** adományozott az alábbiaknak:

Campanari-Talabér Márta, Várpalota polgármestere,

Fekete Zsolt, Salgótarján polgármestere,

Bencze Péter, Vadna polgármestere,

Igó István, Vértessomló polgármestere,

Juhász István, Apc polgármestere,

Gábor Dezső, Farkaslyuk polgármestere,

Havrancsik Tibor, Mogyorósbánya polgármestere,

Klimon István, Kazincbarcika alpolgármestere.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége **Elismerő Oklevelet** adományozott Kazincbarcika várossá nyilvánításának 65 éves évfordulója alkalmából a város önkormányzata részére.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a bányász kulturális örökség és hagyományörzés terén végzett kiemelkedő munkásságának elismeréseként **Művészeti Nívódíjat** adományozott az alábbiaknak:

Bányász-Kohász Fúvószenekar és vezetője: *Patakfalvi Zoltán*,

Padragi Bányász Férfikórus és művészeti vezetője: *Kanyárné Grünvald Petra*,

Népház Show Formációs Tánc Egyesület és művészeti vezetője: *Boros Ilona*,

Várpalotai Bányász Fúvószenekar és karnagya: *Szelling Tamás*,

Kovács László bányászköltő.

Valamennyi kitüntetettnek gratulálunk és jó egészséget, további sikereket kívánunk! Szerkesztőség

Bányásznapi a Mátraí Erőmű Zrt.-nél

A Mátraí Erőmű Zrt. a korábbi évekhez hasonlóan idén is megtartotta a bányásznapi ünnepségét 2019. augusztus 30-án, pénteken délután a visontai bányáüzemben.

A Himnusz meghallgatása után *Bóna Róbert*, visontai bányai igazgató megtartotta ünnepi beszédét, melyben először is köszöntötte az ünnepségen megjelent vendégeket, munkatársakat. Külön köszöntötte *dr. Mészáros Beatrixet*, a Mátraí Erőmű Zrt. Felügyelőbizottság elnökét, *Halmi Tamást*, az Igazgatóság elnökét, *Horváth Lászlót*, a térség országgyűlési képviselőjét, *dr. Pajtók Gábor* kormány megbízottat, a Heves Megyei Kormányhivatal vezetőjét és *Rabi Ferencet*, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének (BDSZ) elnökét.

Beszédében elmondta, hogy a napokban országsszerte tartanak ünnepségeket azokban a városokban és településekben, ahol valamilyen kapcsolatban állnak a bányászattal. Az ünnepségeken gyakran visszatekintenek a bányászat kezdetére, megemlékeznek a sikeres évekről, méltatják a bányász hagyományokat, de azokon a településeken, ahol még aktív tevékenység folyik, a reményekről és a jövő feladatairól is tesznek említést.

Kiemelte, hogy a bányászat a nehéz, veszélyes fizikai munkák közé tartozik, talán ennek is köszönhető, hogy a bányászok között az összetartás mindig hangsúlyos szerepet kapott. A föld erőforrásainak kitermelése során sokszor a segítőkészség, a bajtársiasság mentett meg életüket. De több esetben a természet ereje győzedelmeskedett és bányászleteket követelt. Itt emlékezett meg egyperces néma főhajtással azokról az emberekről, akik munkavégzés során veszítették életüket.

A visontai külszíni bánya üzembevételére 1969-ben került sor, így arra mutatott rá, hogy valójában a Bányásznappal egy kerek évfordulót is ünnepeltünk. Éppen fél évszázada indult el a lignittermelés a bányáüzemben, ezzel együtt a villamosenergia-termelés az erőműben. A bányanyitás után a termelés folyamatosan bővült, az elmúlt időszakban számos beruházás valósult meg, melyek javították az erőmű versenyképességét. Az 50 év alatt mintegy 1900 millió m³ fedőkőzetet mozgattunk meg a széntelepek kitermelése érdekében, és 215 millió tonna tüzelőanyagot biztosítottunk a nemzetgazdaság számára fontos villamosenergia-termeléshez. Kiemelte, hogy ezek nagy számok, de a ma működő két lignitbánya Visontán és Bükkábrányban továbbra is hosszú távon tudja a lignitet biztosítani a villamosenergia-termeléshez illetve a lakosság részére az igénynek megfelelően a tüzelőanyagot.

Ez követően gratulált azoknak a kiemelkedő teljesítményt nyújtó munkavállalóknak, akik jutalmat vehettek át a

társasági ünnepségen, és külön elismerését fejezte ki azoknak, akik a Kazincbarcikán megtartott 69. Országos Bányásznapon vehettek át miniszteri kitüntetést. Minden munkavállalónak köszönetet mondott a kiváló munkájukért.

Az ünnepi beszéd után a Mátrai Erőmű Zrt. Felügyelőbizottságának és Igazgatóságának elnöke, a társaság vezérigazgatója, a bányászati igazgatók, *Horváth László* országgyűlési képviselő, *dr. Pajtók Gábor* kormány megbízott, a BDSZ, a Villamosipari Dolgozók Szakszervezete és a Mátrai Erőmű Részvénytársaság leányvállalatai koszorúkat helyeztek el a bányász hősök emléktáblájánál, így tisztelegve azon kollégák előtt, akik munkavégzés közben veszítették életüket. A megemlékezést a bányászzenekar előadásában a Bányászhimnusz zárta.

Másnap, szombaton a 69. Bányásznapi alkalmából a BDSZ szervezett műsort Gyöngyösön és Bükkábrányban is. Mindkét helyen zenés műsorok és koncertek szórakoztatták a kilátogatókat.

Papp Tímea

Bányász emlékmű avatás Nagykovácsiban

Nagykovácsiban 2019. szeptember 8-án tartották a bányásznapi ünnepséget, melynek során felavatták Nagykovácsi bányászmuftija, a bánya nagykovácsi áldozatai tiszteletére a bánya bezárásának 50. évfordulója alkalmából elkészült emlékművet a Kolozsvár és Száva utca sarkán, közel 100 fő – köztük régi nagykovácsi bányászok – részvételével.

Az ünnepség *Kemenes Gábor* plébános imájával kezdődött, majd *Kiszelné Mohos Katalin*, Nagykovácsi nagyközségi polgármestere köszöntötte a megjelenteket. Az ünnepi beszédet *dr. Horn János* (BDSZ) tartotta, aki a tavalyi ünnepségen javasolta egy bányász emlékmű megvalósítását mind a Bányász Kultúráért Alapítvány, mind a saját anyagi támogatását is felajánlva. A javaslatot a Nagykovácsi Önkormányzat 2018. december 13-ai ülésén fogadta el. A 2019. évi Bányásznapi egy új hagyomány kezdetét is jelentette, ez évben számos kerek évfordulót is ünnepelhettek.

Dr. Horn János a beszéd után bányászszoborral ajándékozta meg polgármester asszonyt, hogy az a mindenkori polgármester szobájában nyerjen elhelyezést, emlékezve a mai nap eseményeire is.

Az emlékművet a polgármester asszony leplezte le, majd a Bányászhimnusz elneklésével fejeződött be az ünnepség, melyen közreműködött a Nagykovácsi Kürt Kvartett.

Dr. Horn János

Bányásznapi Tapolcán

Immár hagyományosan együtt ünnepelte 2019. szeptember 1-én Tapolcán a Bányásznapot az OMBKE Tapolcai Szervezete, a Tapolca és Környéke Bányászati Hagyományápoló Egyesület (TKBHE) és a Bakonyi Bauxit Szakszervezeti Tanács, akikhez ezúttal csatlakozott a Tanúhegyek Egyesület is.

Az összegyűlt mintegy 40 fő előtt a Himnusz elneklése után a Városi Irodaház (volt Bakonyi Bauxitbánya irodaház) *Dobó Zoltán* polgármester, *Orbán Tibor*, a TKBHE elnöke és *Székely Jenő*, a bauxit szakszervezet elnöke koszorúzta meg a vállalat emléktábláját abból az alkalomból, hogy 60 éve került Tapolcára a Bakonyi Bauxitbánya központja. Az ünnepi aktust a „Tisztelet a bányász szaknak” énekkel zárták. Az ide tervezett megemlékezést a nagy hőség és erős napsütés miatt később, a Művelődési Központban mondta el *Podányi Tibor*, az OMBKE csoport elnöke.

Ezután a jelenlevők átsétáltak a Tamási Áron Művelődési Központhoz (volt bauxit művelődési központ), ahol a Bauxitbányászok szoborkompozíciónál helyezték el koszorúikat a Bányászhimnusz elneklésével.

Bent az épületben a Bauxitbánya történetének, tapolcai működésének rövid áttekintése után *Székely Jenő* adott át szakszervezeti kitüntetéseket és *Dobó Zoltán* mondott pohárköszöntőt, majd egy tál étel és némi borok elfogyasztása mellett baráti beszélgetéssel folytatódott az ünneplés.

PT

Bányásznapi Telkibányán

Szeptember 1-én Telkibánya, a hajdani „aranygombos” bányaváros is ünnepelt. Az idén már harmadik alkalommal emlékeztek meg arany-ezüst bányászatról, ami évszázadokon át rangot és gazdagságot adott a településnek. 1487-ben fogott össze a hét felvidéki bányaváros: Gölnicbánya, Szomolnok, Rudabánya, Jászó, Telkibánya, Rozsnyó és Igló, és létrehozta a Felső-magyarországi Bányavárosok Szövetségét. Most ennek képviselői is megjelentek a bányásznapon.

Az ünnepség most is a Vártemplomban kezdődött, ahová *Benke Ádám* művészi trombitájátékának hangjai mellett, zászlóik alatt vonultak be a hajdani bányavárosok egyenruhás képviselői. *Szalay László Pál* református lelkész igehirdetése a bányász ünnephez méltó volt, központba állítva a kincsek és az emberi szív kapcsolatát.

Ezt követően *Kassai Zoltán* polgármester köszöntötte az egybegyűlteket, majd *Höröcsik Richárd*, a régió országgyűlési képviselője méltatta Telkibánya múltbeli és mai jelentőségét, kiemelve, hogy napjainkban a turizmus és Telkibánya természeti adottságai jelentik a hely aranyát és ezüstjét.

Az istentisztelet után a templomot körülölelő temetőben a hajdani telkibányai bányászok sírjainál folytatódott az ünnepség koszorúzással és a Telkibányai Férfi Dalárda műsorával. Itt mondott beszédet *Werner Norbert* bányamérnök, a Szlovákiai Bányász Hagyományörző Egyesület elnöke, aki anyanyelvén, magyarul méltatta a bányász hagyományok életben tartásának és az összefogásnak a jelentőségét.

A nagyszámú ünneplő ezután az erre az alkalomra helyreállított ún. gejzirkúthoz vonult. A kút a valószínűleg gejzírtevékenységből visszamaradt szikla alatt fakadó forrás kiépítését jelenti. Ezt a munkát *Benke István* bányamérnök, tiszteleti tagunk kezdeményezésére és irányításával a helyi önkormányzat, az erdészet területi vezetősége és a pálházai perlitbánya végezte el. Avató beszédet mondott *Benke István* és *Hulják Péter*, az Északerdő Zrt. Telkibányai Igazgatóság igazgatója.

A gyönyörű őszi időben végbement ünnepség a közösségi házban fehér asztal mellett zárult.

Benke László

Bányásznapi Rózsaszentmártonban

A faluban – Rózsaszentmártonban – szeptember 4-én ünnepeltük a Bányásznapot. A sok éves hagyománynak megfelelően a Lignitbányászati Emlékházban gyülekeztek az ünnepség résztvevői.

11 órakor felsorakoztunk a zászlók mögött, hogy átvonuljunk az Emlékház udvarára ahol az ünnepség volt. A Himnusz eléneklése után *Koczka István*, a Nyugdíjas Bá-

nyász Szakszervezet titkára köszöntötte az ünneplőket, majd *Végh Máté* nyugalmazott oktatási intézetvezető mondott ünnepi beszédet, aki helybéli születésű, egyike azoknak az első tanulóknak, akik a rózsaszentmártoni vājáriskolában szereztek képesítésüket 1949 és 1951 között.

Ezután szalagkötés következett a bányász zászlóra, majd *Hegyi Istvánné* mondta el az ünnephez illő versét. Az ünnepség ezen része az Emléktáróban koszorúzásokkal és a Bányászhimnusz eléneklésével ért véget.

Ezt követően átvonultunk a Művelődési Házba, ahol tovább folytatódott az ünnepség díszoklevelek és korszok átadásával. *Bóna Róbert* díszes (fényképekkel ellátott) oklevelet adott át a most jubiláló helyi 70 éves vājáriskola első végzettjeinek. Ezután a szakszervezeti vezetők – *Koczka István* és *Oláh István* – okleveleket és egy-egy korszokt adtak át az 55, illetve 60 éve szakszervezeti tagoknak.

Pohárköszöntőt *Bóna Róbert*, a Mátrai Erőmű Zrt. Vissontai Bánya igazgatója mondott.

Most már tényleg csak az ízletes ebéd elfogyasztása és azt követő jóízű beszélgetések voltak hátra, melyekhez jó „háttérrel” biztosítottak az asztalokon lévő finom borok.

Morvai Tibor

Bányász cigaretta, gyufa és papírszalvéta

ID. ŐSZ ÁRPÁD okl. olajmérnök

A múlt század ötvenes éveitől megkezdődött erőltetett iparosítási hullám egyik kiváló „célpontja” lett a bányászat, mint a nehézipar egyik alapja, és az eltökélt munkásember vágyainak netovábbja. Ismerősek a még ma is bőségesen fellelhető duzzadó izomzatú, szikár alakú, szögletes arcélű bányászsobrok, csákánnyal vállukon, kalapáccsal kezükben. Az ilyen embertípust állították követendő példának. Gözerővel fejlesztették a kiszemelt bányavárosokat: Komlót, Oroszlányt, Salgótarjánt, Tatabányát, Várpalotát stb. Gombamód szaporodtak a bányamunkásoknak otthont adó sorházak és lakótelepek, melyek a mai napig is meghatározzák a városképet. Sok épületen megfigyelhető a bányászok emblémája, emlékeztetve a házak eredeti lakóinak foglalkozására. A szocializmus megbecsült munkásainak természetesen járt az elismerés, az éves megfeszített munka után egy napig ünnepelethették magukat a megrendezett bányásznapiokon.

Hogy egy-egy ilyen rendezvény miről is szólt az '50-es és '60-as években, azt megtudhatjuk a Nógrádi Népújság 1957. augusztus 28-i számából:

„Salgótarjában lesz megrendezve a bányásznapi központi ünnepsége. A nagygyűlés előadója *Biszkú Béla* belügyminiszter lesz. Ide jönnek majd a szénmedence bányászai. Az ünnepségen fogják átadni kiváló munkát végzett bányászainknak a kormánykitüntetést, a bányásznapi verseny győzteseinek a megérdemelt jutalmakat. A kereskedelem is a szénecaták hőseit köszönti. Több mint 20 millió forint kereten felüli áru érkezik a bányásznapi. Gondoskodtak a hiánycikkek pótlásáról, és így mosógép, építőanyag, varrógép, bútorok várják majd a vásárlókat. Az idei bányásznapi ismét kapható lesz a **Bányász cigaretta**. Ezenkívül bő választék lesz ételből-italból is a bányászoknak.”